

## 1914-1930 | De jeugd van Roosje in Kleef (Duitsland)

### Geschiedenis en burgerschap

Duur: 1 lesuur

Groep: groep 8

Werkvormen: Klassikaal en in groepjes; bijlage: tijdlijn

### Lesdoelen

- Leerlingen:**
- . kunnen uitleggen waarom Roosje gepest werd.
  - . begrijpen wat uitsluiten betekent.
  - . stellen zich de vraag wat zij zouden doen als zij zien dat een kind gepest wordt.
  - . kunnen voorbeelden noemen van het uitsluiten van mensen nu.

**Begrippen:** pesten, uitsluiten, isoleren, de ander, antisemitisme

### Vooraf:

- De leerkracht heeft in de lessen 2 t/m 6 een centrale rol als inspirerend en boeiend verteller, en is regisseur van het verhaal van Roosje.
- De leerkracht verstaat de kunst van het verhalen vertellen, en kan tante Roosje tot leven laten komen in de lessen.
- Inleestekst ter voorbereiding doornemen.

### Lesbeschrijving:

#### *Introductie door de leerkracht.*

De leerkracht vertelt over de jeugd van Roosje in Kleef, waar haar vader een functie krijgt als directeur van een fabriek. Roosje is dan 4 jaar. Ze gaat als Jodin naar de Joodse lagere school en later naar een katholiek Duits Lyceum. Ze is rebels, brutaal, tegendraads en gaat haar eigen weg, hoe jong ze ook is. Roosje heeft een niet al te beste relatie met haar ouders en het hoofd van de Jodenschool.

Ze wordt al vroeg met haar Joods zijn gepest, ze voelt zich buiten gesloten, en neemt een voor die leeftijd (12) niet alledaags besluit: **"Als niemand mij wil, wil ik niemand, alleen mezelf. En ik zal me van niets en niemand meer wat aantrekken"**

### Opdracht:

De uitspraak *"Als niemand mij wil, wil ik niemand, alleen mezelf. En ik zal me van niets en niemand meer wat aantrekken"* van Roosje voorleggen aan de leerlingen met daarbij de volgende vragen.

- **Waar heeft de uitspraak van Roosje naar jouw idee mee te maken?**
- **Waarom neemt ze dit besluit?**
- **Wat vinden jullie van deze uitspraak en de beslissing van Roosje?**
- **Kan jij je situaties voorstellen, waarin jij je niets van iemand aantrekt?**

Geef de leerlingen eventueel suggesties bij bovenstaande vragen.

Zoals: kan dat met haar situatie te maken hebben? Of kan dat in haar karakter zitten?

In *tweetallen* zoeken de leerlingen naar antwoorden, delen die met elkaar, en presenteren deze vervolgens klassikaal.

Mogelijke aanvullende vragen bij de presentatie:

- Wat viel je op aan de antwoorden, welke verschillen en overeenkomsten heb je gehoord?
- Wat heb je geleerd van de antwoorden van je klasgenoten?

### **Vervolg klassengesprek (2 opties):**

#### **Optie 1:**

Bruggetje door de leerkracht: van de wereld van Roosje, naar de eigen leefwereld, en vervolgens naar de 'grote' wereld. (*Van Roosje, naar mijzelf, naar de ander*).

Vragen voor leerlingen:

- **Waarom werd Roosje eigenlijk gepest? Kan jij je voorstellen dat zij zich buiten de groep voelde staan?**
- **Zijn er ook mensen in Nederland die uitgesloten worden? Zo ja wat zou de reden kunnen zijn en wat vind je daarvan?**

Mogelijke *dilemma's* aan leerlingen voorleggen of laten uitspelen:

- **Stel, je vriendje/vriendinnetje wordt vaak uitgescholden omdat hij/zij in een woonwagenkamp of villawijk woont. Wat doe je?**
- **Stel, een klasgenootje van je wordt steeds uitgejouwd: "Haha jouw vader zit in de gevangenis" Wat doe je? En stel dat het *een klasgenoot is waar je een hekel aan hebt of die juist jouw vriend is*?**

#### **Optie 2:**

**Leerkracht leest voor:**

*"Ik ben gepest. Het begon in groep 6: dat je het pispaaltje bent van iedereen. Ik heb een keer gevraagd waarom. Je hebt enge ogen zeiden ze. Het is op school wel heel veel minder geworden, nadat ik iemand had geslagen. Mijn vader had gezegd: als ik tegen haar had gezegd dat ze moest stoppen, en tegen de leraar, en er gebeurde niks, dan moest ik haar een keer vol op haar gezicht slaan. Dat heb ik gedaan".*

En stelt de volgende vragen:

- **Waarom wordt er gepest?**
- **Kan jij je voorstellen dat je gepest wordt om enge ogen?**
- **Wat vind je van het advies van haar vader?**
- **Wat vind jij goede oplossingen om pesten te stoppen?**
- **Leerlingen die gepest worden voelen zich vaak buiten de groep staan.  
Kan jij je dat voorstellen?**
- **Voel jij je wel eens buitengesloten?**